

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2013/0407(COD)

21.1.2015

*****I**

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par to, lai nostiprinātu nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētus aspektus kriminālprocesā
(COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Nathalie Griesbeck*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

- * Apspriežu procedūra
- *** Piekrišanas procedūra
- ***I Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
- ***II Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
- ***III Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts.

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ■ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.

Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS	4
PASKAIDROJUMS	33

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par to, lai nostiprinātu nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētus aspektus kriminālprocesā
(COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2013)0821),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 82. panta 2. punkta b) apakšpunktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C7-0427/2013),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,
 - ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,
 - ņemot vērā Pilsoņu brīvības, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu, kā arī Juridiskās komitejas atzinumu (A8-0000/2015),
1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;
 2. prasa Komisijai priekšlikumu iesniegt vēlreiz, ja tā ir paredzējusi šo priekšlikumu būtiski grozīt vai aizstāt ar citu tekstu;
 3. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Grozījums Nr. 1

Direktīvas priekšlikums
-1. apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

***(-1) Apvienoto Nāciju Organizācijas
1948. gada Vispārējās Cilvēktiesību
deklarācijas 11. panta 1. punktā ir
noteiks, ka katram cilvēkam, kam
inkriminēts kriminālnoziegums, ir tiesības***

tikt uzskatītam par nevainīgu, kamēr viņa vaina nebūs pierādīta saskaņā ar likumu atklātā tiesas procesā, kurā viņam tiek nodrošinātas visas iespējas uz aizstāvību. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk „harta”) 48. pantā, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECTK) 6. pantā un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 14. pantā ir paredzētas tiesības uz taisnīgu tiesu. Hartas 48. panta 1. punktā ir noteiktas tiesības uz nevainīguma prezumpciju.

Or. fr

Pamatojums

Jāatgādina, ka šīs direktīvas pamatā ir arī Eiropas Savienības Pamattiesību harta un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija.

Grozījums Nr. 2

Direktīvas priekšlikums

1. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(1) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt tiesības uz taisnīgu tiesu kriminālprocesā, nosakot minimālos noteikumus attiecībā uz nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētiem aspektiem.

Grozījums

(1) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt tiesības uz taisnīgu tiesu kriminālprocesā, nosakot minimālos noteikumus attiecībā uz nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētiem aspektiem, **un nodrošināt, ka aizdomās turētās un apsūdzētās personas visā Savienībā var izmantot vispārēju un pietiekami augsta līmeņa aizsardzību un ar to saistītās procesuālās garantijas.**

Or. fr

Grozījums 3

Direktīvas priekšlikums 2. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(2) Nosakot minimālos noteikumus aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālo tiesību aizsardzībai, šai direktīvai vajadzētu stiprināt dalībvalstu uzticību citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām un tādējādi palīdzēt veicināt nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās. ***Šādi kopēji minimālie noteikumi arī novērstu pilsoņu brīvas pārvietošanās dalībvalstu teritorijā šķēršļus.***

Grozījums

(2) Nosakot minimālos noteikumus aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālo tiesību aizsardzībai, šai direktīvai vajadzētu stiprināt dalībvalstu uzticību citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām un tādējādi palīdzēt veicināt nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās.

Or. fr

Pamatojums

Kaut arī šī direktīva var ietekmēt pilsoņu brīvu pārvietošanos, tomēr priekšlikumā nav neviena elementa, kurš īpaši attiektos uz šo mērķi.

Grozījums Nr. 4

Direktīvas priekšlikums 6. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(6) Šī direktīva būtu jāpieņem ***tikai*** kriminālprocesiem. ***Šī direktīva neattiecas uz administratīvo procesu, kura rezultātā tiek piemērotas sankcijas, piemēram, konkurences, tirdzniecības, nodokļu, finanšu pakalpojumu jomā, un uz citām izmeklēšanām, ko veic administratīvās iestādes saistībā ar minēto procesu, kā arī uz civilprocesu.***

Grozījums

(6) Šī direktīva būtu jāpieņemo kriminālprocesiem.

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements ajoutant des considérants 6bis et 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Grozījums Nr. 5**Direktīvas priekšlikums
6.a apsvēruma (jauns)***Komisijas ierosinātais teksts**Grozījums*

(6.a) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru taisnīgas tiesas garantijas piemēro tad, kad attiecīgā lieta attiecas uz krimināltiesību jomu, ko ir definējusi Tiesa. Līdz ar to kāda tiesas procesa krimināltiesisko raksturu nevar vienmēr noteikt, ņemot vērā tikai šā procesa kvalifikāciju attiecīgās valsts tiesībās. Lai sasniegtu līgumos un šajā direktīvā noteiktos mērķus un pilnībā ievērotu cita starpā arī hartā un ECTK paredzētās pamattiesības, piemērojot direktīvu, ir jāievēro ne tikai procesa oficiālā kvalifikācija valsts tiesībās, bet arī kriminālnoziedzuma raksturs un tā soda smaguma pakāpe, kādu attiecīgajai personai var piespriest.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements modifiant le considérant 6 et ajoutant un considérant 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Grozījums Nr. 6

Direktīvas priekšlikums 6.b apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(6.b) Līdz ar to šajā direktīvā noteiktās garantijas ir jāpiemēro visiem kriminālprocesiem, kuros var būt paredzēti ierobežojoši pasākumi, jo īpaši represīvā nolūkā piemēroti brīvības atņemšanas pasākumi, izņemot pasākumus, kuri to rakstura, ilguma un izpildes veida dēļ nevar radīt nozīmīgu kaitējumu, un kriminālprocesiem, kuru rezultātā var tikt veikti ieraksti sodu reģistrā. Tas nozīmē — šīs direktīvas nepiemērošanu nedrīkstētu diktēt apstākļi, ka attiecīgo procesu sāka par pārkāpumiem, kas valsts tiesībās netiek kvalificēti kā noziedzīgi nodarījumi, vai ka tas tiek īstenots tiesā, kas nav krimināltiesā, vai tā iznākumā tiek piespriests sods, kas valsts tiesībās nav noteikts kā kriminālsods.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements modifiant le considérant 6 et ajoutant un considérant 6bis.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Grozījums Nr. 7

Direktīvas priekšlikums 8.a apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(8.a) Šī direktīva būtu jāpiemēro arī juridiskām personām, kuras tur aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu vai pret kurām šajā sakarībā ir ierosināts kriminālprocess.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux considérants 9, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Grozījums Nr. 8

Direktīvas priekšlikums 9. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts

(9) Ar šo direktīvu atzīst, ka fizisko personu un juridisko personu tiesību tikt uzskatītām par nevainīgām konkrētu aspektu dažādās vajadzības un aizsardzības līmeņi ir atšķirīgi. ***Šāda aizsardzība attiecībā uz fiziskām personām ir atspoguļota Eiropas Cilvēktiesību tiesas plašajā judikatūrā. Tomēr Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka tiesības, kas izriet no nevainīguma prezumpcijas, uz juridiskām personām neattiecas tādā pašā veidā kā uz fiziskām personām.***

Grozījums

(9) Ar šo direktīvu atzīst, ka fizisko personu un juridisko personu tiesību tikt uzskatītām par nevainīgām konkrētu aspektu dažādās vajadzības un aizsardzības līmeņi ir atšķirīgi.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Grozījums Nr. 9

Direktīvas priekšlikums

10. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(10) Nemot vērā valsts tiesību aktu un judikatūras pašreizējo attīstības pakāpi valstu līmenī un Tiesas līmenī, ir pārargri Savienības līmenī pieņemt tiesību aktus par juridisko personu tiesībām tikt

Grozījums

svītrots

uzskatītām par nevainīgām.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Grozījums Nr. 10

Direktīvas priekšlikums

11. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(11) Juridisko personu tiesību tikt uzskatītām par nevainīgām aizsardzība būtu jānodrošina, izmantojot spēkā esošās tiesiskās garantijas un judikatūru, kuras turpmākajai attīstībai būtu jānosaka, vai nepieciešams apsvērt darbību Savienības līmenī.

svītrots

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 10.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes

morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Grozījums Nr. 11

Direktīvas priekšlikums

11.a apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(11.a) Šī direktīva būtu jāpieņem attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 86. panta 1. punktā paredzētās Eiropas Prokuratūras ierosinātiem kriminālprocesiem.

Or. fr

Grozījums Nr. 12

Direktīvas priekšlikums

11.b apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(11.b) Gadījumos, kad kāda persona, kas nav nedz aizdomās turētā, nedz apsūdzētā persona, jo īpaši liecinieks, kļūst par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu, būtu jāizsargā šīs personas tiesības uz nevainīguma prezumpciju un tiesības neliecināt pret sevi; šai personai vajadzētu būt arī tiesībām klusēt, kā to apstiprina Eiropas Cilvēktiesību tiesa. Šajā direktīvā līdz ar to ir nepārprotami reglamentēta konkrēta situācija, kurā attiecīgā persona iegūst aizdomās turētās vai apsūdzētās personas statusu tad, kad policija vai cita tiesībsargājošā vai tiesu iestāde tās nopratina, īstenojot kriminālprocesu. Ja

šādas nopratināšanas laikā persona, kas nav nedz aizdomās turētā, nedz apsūdzētā persona, iegūst aizdomās turētās vai apsūdzētās personas statusu, pratināšana būtu nekavējoties jāpārtrauc. Tomēr būtu jāpastāv iespējai turpināt nopratināšanu, ja attiecīgā persona ir informēta par to, ka tā ir kļuvusi par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu, un ja tai ir tiesības pilnībā izmantot šajā direktīvā paredzētās tiesības un citas procesuālās tiesības, piemēram, tiesības uz aizstāvību.

Or. fr

Pamatojums

Šī direktīva ir jāpiemēro ne tikai oficiāli aizdomās turētām vai apsūdzētām personām, bet arī personām, kas ir tiek uzaicinātas ierasties vai pratinātas kā liecinieki un kas kļūst vai var kļūt par aizdomās turētām personām nopratināšanas gaitā. Šis grozījums atbilst ECTT judikatūrai 2010. gada 14. oktobra lietā Brusco pret Franciju.

Grozījums Nr. 13

Direktīvas priekšlikums 13.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(13a) Šīs direktīvas piemērošanas nolūkā jēdzienam „publisks paziņojums” būtu jānozīmē ikviens oficiāls, neoficiāls vai neformāls paziņojums, kurā ir sniegta informācija par attiecīgā brīdī īstenotu kriminālprocesu un kura saturs attiecas uz noziedzīgu nodarījumu.

Or. fr

Pamatojums

Direktīvas 4. pants, kas reglamentē apsūdzēto vai aizdomās turēto personu aizsardzību pret paziņojumiem par attiecīgo personu vainu, ir uzskatāms par vienu no šīs direktīvas pamatnormām. Tomēr ir jāprecizē šīs normas saturs un jāsniedz precīzas vadlīnijas, kā šo

pantu piemērot, jo īpaši attiecībā uz to, ko nozīmē „publisks paziņojums”.

Grozījums Nr. 14

Direktīvas priekšlikums 13.b apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(13b) Šīs direktīvas piemērošanas nolūkā jēdziens „publiska iestāde” ir jāsaprot plaši un tam būtu jānozīmē ne tikai policijas un tiesu iestādes, kas piedalās kriminālprocesā, vai ikvienu citu tiesu, policijas vai represīvo iestādi, bet arī ikvienu cita veida publisku iestādi, ikvienu personu, kas pārstāv valsti vai publisku iestādi, ikvienu publiskās iestādes darbinieku vai aģentu un jebkuru publisku personu.

Or. fr

Pamatojums

Direktīvas 4. pants, kas reglamentē apsūdzēto vai aizdomās turēto personu aizsardzību pret paziņojumiem par attiecīgo personu vainu, ir uzskatāms par vienu no šīs direktīvas pamatnormām. Tomēr ir jāprecizē šīs normas saturs un jāsniedz precīzas vadlīnijas, kā šo pantu piemērot, jo īpaši attiecībā uz to, ko nozīmē „publisks paziņojums”.

*Tas ir arī jautājums par ECTT precīzās judikatūras vērā ņemšanu (1995. gada 10. februāra spriedums lietā *Allenet de Ribemont pret Franciju*; 2010. gada 10. oktobra spriedums *Daktaras pret Lietuvu* un 2002. gada 26. marta spriedums *Butkevicius pret Lietuvu*).*

Grozījums Nr. 15

Direktīvas priekšlikums 13.c apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(13.c) Šajā direktīvā paredzētais publiska paziņojuma aizliegums pirms galīgā notiesājošā sprieduma būtu jāievēro

vienmēr, tostarp plašsaziņas līdzekļiem paredzētās sarunās un paziņojumos vai ar tiem saistītās sarunās vai paziņojumos, neskarot preses brīvību. Līdz ar to dalībvalstīm ir jānosaka pasākumi, ar kuriem publiskām iestādēm aizliedz plašsaziņas līdzekļiem sniegt vai izpaust informāciju par attiecīgā brīdī īstenotu kriminālprocesu, pārkāpjot nevainīguma prezumpciju. Šajā sakarībā — papildus tam dalībvalstis būtu jāmudina sadarbībā ar plašsaziņas līdzekļiem pieņemt profesionālās ētikas kodeksu.

Or. fr

Pamatojums

Šis grozījums tiek izdarīts saistībā ar grozījumu 4. panta 2. punktā (jauns).

Plašsaziņas līdzekļi un prese nevainīguma prezumpciju pārkāpj regulāri. Ir jāpanāk tas, lai dalībvalstis pieņemtu atbilstošu regulējumu, ar ko, novērš šādus pārkāpumus un aizliedz publiskām iestādēm plašsaziņas līdzekļiem izpaust kriminālprocesuālu informāciju vai nodot kriminālprocesuālus dokumentus, kas dažreiz ir slepeni.

Grozījums Nr. 16

Direktīvas priekšlikums

15. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(15) Tomēr dažos gadījumos pierādīšanas pienākuma pārlikšanai no apsūdzības uz aizstāvību nevajadzētu būt nesaderīgai ar nevainīguma prezumpciju, ja tiek nodrošinātas konkrētas garantijas: būtu jānodrošina, ka pieņēmumi attiecībā uz faktiem vai tiesību aktiem tiek saprātīgi ierobežoti, ņemot vērā problēmas smagumu, un ka tie [pieņēmumi] ir atspēkojami – piemēram, ar jauniem pierādījumiem par [vainu] mīkstinošiem apstākļiem vai par force majeure gadījumu.

svītrots

Pamatojums

Kriminālprocesā nav pieņemama pierādīšanas pienākuma pārlikšana no apsūdzības puses uz aizstāvības pusi. Ir jā saglabā princips, saskaņā ar kuru pierādīšanas pienākums ir apsūdzības pusei.

Grozījums Nr. 17

Direktīvas priekšlikums

16. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts

(16) Tiesības neliecināt pret sevi un nesadarboties ir nevainīguma prezumpcijas **būtisks aspekts**. **Lūdzot** aizdomās turēto vai apsūdzēto personu izteikties vai atbildēt uz jautājumiem, **viņu nedrīkstētu piespiest** sniegt pierādījumus vai dokumentus vai informāciju, kas varētu novest pie tā, ka persona liecina pret sevi.

Grozījums

(16) Tiesības neliecināt pret sevi un nesadarboties **un tiesības klusēt** ir nevainīguma prezumpcijas **pamata aspekti**. **Šīs tiesības nozīmē aizliegumu kompetentajām iestādēm jebkādā veidā piespiest** aizdomās turēto vai apsūdzēto personu izteikties vai atbildēt uz jautājumiem, sniegt pierādījumus vai dokumentus vai informāciju, kas varētu novest pie tā, ka persona liecina pret sevi, **vai minētās ziņas no aizdomās turētās vai apsūdzētās personas jebkādā veidā izspiest**.

Pamatojums

Il est nécessaire d'insister davantage sur l'interdiction de contraindre ou forcer les personnes accusées ou poursuivies. Il faut qu'apparaisse clairement dans la Directive que toute utilisation de violence physique ou psychologique ou de menace contre une personne soupçonnée ou accusée est interdite, en ce qu'elle violerait le droit à la dignité humaine et à un procès équitable. Cet amendement se fonde sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Masri c. Macédoine, 2012, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012).

Il est également nécessaire de préciser clairement que le droit de garder le silence ne se borne pas aux affaires dans lesquelles l'accusé a été soumis à une pression ou bien dans lesquelles on a carrément passé outre sa volonté ; ce droit se trouve également compromis lorsque, le suspect ayant choisi de garder le silence pendant l'interrogatoire, les autorités usent d'un subterfuge pour lui soutirer des aveux ou d'autres déclarations l'incriminant

qu'elles n'ont pu obtenir au cours de l'interrogatoire, selon la jurisprudence de la Cour Allan c. UK du 5 novembre 2002.

Grozījums Nr. 18

Direktīvas priekšlikums

17. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(17) Spiedienam, ko izdara nolūkā panākt, lai aizdomās turētā vai apsūdzētā persona sniegtu informāciju, vajadzētu būt ierobežotam. Lai noteiktu, vai, izdarot spiedienu, ir pārkāptas minētās tiesības, ņemot vērā visus lietas apstākļus, būtu jāvērtē šādi apsvērumi: pierādījumu iegūšanas nolūkā izdarītā spiediena veids un pakāpe, sabiedrības interešu nozīmīgums attiecīgā nodarījuma izmeklēšanā un sodīšanā par to, jebkādu būtisku procesuālo garantiju esamība un šādi iegūtu materiālu izmantošanas pakāpe. Tomēr uz aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām izdarītā "spiediena pakāpe" nolūkā piespiest tās sniegt informāciju par apsūdzību, kas celta pret tām, pat drošības apsvērumu un sabiedriskās kārtības dēļ nedrīkstētu iznīcināt viņu tiesību atteikties liecināt pret sevi un tiesību klusēt būtību.

svītrots

Or. fr

Pamatojums

Nav pieņemams tas, ka direktīvā tiktu paredzēta iespēja iestādēm izmantot spaidu, lai no aizdomās turētās vai apsūdzētās personas iegūtu informāciju. Direktīvā ir nepārprotami jāaizliedz jebkādas fiziskas vai psiholoģiskas vardarbības izmantošana pret aizdomās turētām vai apsūdzētām personām vai draudu izteikšana tām, jo minētās darbības nozīmētu tiesību uz cilvēka cieņu un taisnīgu tiesu pārkāpumu.

Grozījums Nr. 19

Direktīvas priekšlikums

19.a apsvērums (jauns)

(19.a) Tiesību klusēt izmantošanu nekad nedrīkst uzskatīt par faktu apstiprinājumu. Tiesības klusēt līdz ar to nedrīkst izmantot pret aizdomās turēto vai apsūdzēto personu nevienā kriminālprocesa stadijā. Papildus tam nedrīkst sodīt nevienu aizdomās turēto vai apsūdzēto personu par atteikumu sadarboties izmeklēšanas laikā vai atteikumu liecināt pret sevi vai par tiesību klusēt izmantošanu.

Or. fr

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir nepārprotami precizēt, ko praksē nozīmē tiesību klusēt izmantošana un tas, ka šo tiesību izmantošana nenozīmē faktu apstiprinājumu.

Grozījums Nr. 20

**Direktīvas priekšlikums
20.a apsvēruma (jauns)**

(20.a) Nav pieņemams neviens pierādījums, kas iegūts, pārkāpjot šajā direktīvā noteiktās tiesības neliecināt pret sevi un nesadarboties vai tiesības klusēt. Nav pieņemams neviens pierādījums, kas iegūts, pārkāpjot ECTK 3. pantu, kurā ir noteikts spīdzināšanas aizliegums. Ja kriminālprocesā tiek izmantoti paziņojumi vai pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot minētās tiesības, viss process kopumā automātiski ir uzskatāms par nelikumīgu. Šie principi ir spēkā ne tikai tad, ja no darbībām, kas ir pretējas ECTK 3. pantam, cieš apsūdzētā persona, bet arī tad, ja cietušais ir arī kāda trešā persona.

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec l'amendement concernant l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unies contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout Etat partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unies qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Grozījums Nr. 21

Direktīvas priekšlikums 21.a apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(21.a) Tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā ir uzskatāmas par pamattiesībām. Līdz ar to tiesas procesu, kuru īsteno bez aizdomās turētās vai apsūdzētās personas klātbūtnes, var uzskatīt par likumīgu tikai tad, ja ir saņemts aizdomās turētās vai apsūdzētās personas konkrēts un nepārprotams atteikums piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā pēc tam, kad šī persona ir pienācīgi par to informēta, un ja pret šo personu ierosinātajā tiesas procesā piedalās tās pārstāvis. Tiesas process, kurā klātienē nepiedalās nedz aizdomās turētā, nedz apsūdzētā persona, ir likumīgs tikai tad, ja par šajā procesā izskatāmo noziedzīgo nodarījumu pienākas naudas sods, un nekad nav likumīgs, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu pienākas brīvības atņemšana.

Or. fr

Pamatojums

Kriminālprocess tiesā, kurā klātienē nepiedalās apsūdzētā persona, pēc savas būtības ir uzskatāms par apsūdzētās personas procesuālo tiesību pārkāpumu. ECTT judikatūrā (2006. gada 1. marta spriedums lietā Sejdivic pret Itāliju; 2005. gada 24. marta spriedums Stoichkov pret Bulgāriju) ir precīzi noteikts, ka attiecīgās personas fiziska klātbūtne tiesas procesā ir viena no pamattiesībām, kuru aizstāv ar ECTK 6. paragrāfa 1. punktu un 6. paragrāfa 3. punktu. Līdz ar to ir stingri jāierobežo gadījumi, kuros var pieņemt aizmugurisku spriedumu.

Grozījums Nr. 22

Direktīvas priekšlikums

22. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(22) Tomēr apsūdzētās personas tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā nav absolūtas. Ar konkrētiem nosacījumiem apsūdzētā persona drīkst, skaidri paužot savu brīvu gribu **vai klusējot**, nepārprotami atteikties no minētajām tiesībām.

Grozījums

(22) Tomēr apsūdzētās personas tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā nav absolūtas. Ar konkrētiem nosacījumiem apsūdzētā persona drīkst, skaidri paužot savu brīvu gribu, nepārprotami atteikties no minētajām tiesībām.

Or. fr

Pamatojums

Nav iespējams atteikties no tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, ciešot klusu.

Kriminālprocess tiesā, kurā klātienē nepiedalās apsūdzētā persona, pēc savas būtības ir uzskatāms par apsūdzētās personas procesuālo tiesību pārkāpumu. ECTT judikatūrā (2006. gada 1. marta spriedums lietā Sejdivic pret Itāliju; 2005. gada 24. marta spriedums Stoichkov pret Bulgāriju) ir precīzi noteikts, ka attiecīgās personas fiziska klātbūtne procesā ir viena no pamattiesībām, kuru aizstāv ar ECTK 6. paragrāfa 1. punktu un 6. paragrāfa 3. punktu. Līdz ar to ir stingri jāierobežo gadījumi, kuros spriedumu var pieņemt, ja apsūdzētā persona nepiedalās klātienē lietas izskatīšanā tiesā.

Grozījums Nr. 23

Direktīvas priekšlikums

24. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(24) **Šai direktīvai nevajadzētu reglamentēt dalībvalsts tiesību aktos**

Grozījums

svītrots

noteiktos veidus un metodes, tostarp procesuālās prasības, kas tiek izmantotas, lai sasniegtu noteiktos rezultātus attiecībā uz personas tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā.

Or. fr

Grozījums Nr. 24

Direktīvas priekšlikums 25. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(25) Apsverot, vai informācijas sniegšanas veids ir pietiekams, lai nodrošinātu, ka persona ir informēta par lietas izskatīšanu tiesā, vajadzības gadījumā **īpašu uzmanību varētu pievērst arī** attiecīgās personas centieniem saņemt tai adresēto informāciju.

Grozījums

(25) Apsverot, vai informācijas sniegšanas veids ir pietiekams, lai nodrošinātu, ka persona ir informēta par lietas izskatīšanu tiesā, vajadzības gadījumā **īpaša uzmanība jāpievērš, no vienas puses, publisko iestāžu centieniem informēt attiecīgās personas un, no otras puses,** attiecīgās personas centieniem saņemt tai adresēto informāciju.

Or. fr

Grozījums Nr. 25

Direktīvas priekšlikums 26. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(26) ES tiesību aktu efektivitātes princips nosaka, ka dalībvalstis nodrošina pienācīgus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus gadījumā, ja tiek pārkāptas tiesības, kas personai piešķirtas ar Savienības tiesību aktiem. Ja tiek pārkāpts kāds no šajā direktīvā noteiktajiem principiem, **efektīvam** tiesiskās aizsardzības **līdzeklim** vajadzētu

Grozījums

(26) ES tiesību aktu efektivitātes princips nosaka, ka dalībvalstis nodrošina pienācīgus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus gadījumā, ja tiek pārkāptas tiesības, kas personai piešķirtas ar Savienības tiesību aktiem. Ja tiek pārkāpts kāds no šajā direktīvā noteiktajiem principiem, **ar efektīvu** tiesiskās aizsardzības **līdzekli** vajadzētu

panākt, *ciktāl iespējams*, ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona tiek nostādīta tādā pašā stāvoklī, kādā tā būtu bijusi, ja aizskārums nebūtu noticis.

panākt, ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona tiek nostādīta tādā pašā stāvoklī, kādā tā būtu bijusi, ja aizskārums nebūtu noticis.

Or. fr

Grozījums Nr. 26

Direktīvas priekšlikums 26.a apsvēruma (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(26.a) Dalībvalstīm papildus tam ir jāizveido atbilstoši kompensācijas mehānismi par kaitējumu, kas nodarīts, pārkāpjot šajā direktīvā noteiktās tiesības.

Or. fr

Grozījums Nr. 27

Direktīvas priekšlikums 2. pants

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

Šo direktīvu piemēro aizdomās turētām vai apsūdzētām fiziskām personām kriminālprocesā līdz brīdim, kamēr minētais process tiek pilnībā pabeigts.

Šo direktīvu piemēro aizdomās turētām vai apsūdzētām fiziskām ***un juridiskām*** personām kriminālprocesā, ***sākot ar jebkuru šā procesa brīdi, kad minētās personas kļūst par aizdomās turētām vai apsūdzētām personām***, līdz brīdim, kamēr minētais process tiek pilnībā pabeigts.

Or. fr

Pamatojums

Premièrement, cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8 nouveau, 9, 10 et 11.

Le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

En outre, cet amendement insiste pour que le droit à la présomption d'innocence s'applique dès le moment où la personne est soupçonnée ou poursuivie et à tous les stades de la procédure.

Grozījums Nr. 28

Direktīvas priekšlikums

4. pants – 1. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Dalībvalstis nodrošina, ka pirms galīgā notiesājošā sprieduma publisko iestāžu publiskos paziņojumos un oficiālos lēmumos aizdomās turētās vai apsūdzētās personas **netiek** minētas tā, it kā tās būtu **notiesātas**.

Grozījums

Dalībvalstīm ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai pirms galīgā notiesājošā sprieduma publisko iestāžu publiskos paziņojumos un oficiālos lēmumos aizdomās turētās vai apsūdzētās personas **netiktu** minētas tā, it kā tās būtu **vainīgas, vai neradītu iespaidu, ka šīs personas ir vainīgas**.

Or. fr

Pamatojums

Šā grozījuma mērķis ir pastiprināt direktīvas priekšlikuma 4. pantu par aizsardzību pret pasludināšanu par vainīgu un par dalībvalstu pienākumiem.

Šis grozījums atbilst arī ECTT judikatūrai (1983. gada 25. marta spriedums lietā Minelli pret Šveici), kurā ir noteikts, ka nevainīgums prezumpcija nav ievērota gadījumos, kad paziņojums par kādu personu rada iespaidu, ka šī persona ir vainīga.

Grozījums Nr. 29

Direktīvas priekšlikums

4. pants – 2. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti

Grozījums

Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti

atbilstīgi pasākumi, ja šī prasība tiek pārkāpta.

atbilstīgi pasākumi, ja šī prasība tiek pārkāpta, **un ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona, kuras tiesības uz nevainīguma prezumpciju ir pārkāptas, varētu efektīvi tās aizstāvēt.**

Or. fr

Grozījums Nr. 30

Direktīvas priekšlikums

4. pants – 2.a un 3.b daļa (jauna)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

Dalībvalstis nosaka pasākumus, lai publiskām iestādēm aizliegtu plašsaziņas līdzekļiem sniegt vai izpaust informāciju par attiecīgajā brīdī īstenotiem kriminālprocesiem, pārkāpjot nevainīguma prezumpciju.

Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, ja šī prasība netiek izpildīta, un ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona, kuras tiesības uz nevainīguma prezumpciju ir pārkāptas, varētu efektīvi tās aizstāvēt.

Or. fr

Pamatojums

Prese un plašsaziņas līdzekļi nevainīguma prezumpciju pārkāpj regulāri. Ir jāpanāk tas, lai dalībvalstis pieņemtu atbilstošu regulējumu, ar ko, novērš šādus pārkāpumus un aizliedz publiskām iestādēm plašsaziņas līdzekļiem izpaust kriminālprocesuālu informāciju vai nodot kriminālprocesuālus dokumentus, kas dažreiz ir slepeni.

Grozījums Nr. 31

Direktīvas priekšlikums 5. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pienākums pierādīt aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vainu ir apsūdzībai. Tas neskar tiesas, kura skata lietu, ex officio faktu noskaidrošanas pilnvaras.

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pienākums pierādīt aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vainu ir apsūdzībai. Tas neskar tiesas, kura skata lietu, ex officio faktu noskaidrošanas pilnvaras ***un aizstāvības tiesības iesniegt pierādījumus saskaņā ar piemērojamiem valsts noteikumiem.***

Or. fr

Grozījums Nr. 32

Direktīvas priekšlikums 5. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

2. Dalībvalstis nodrošina, ka jebkurš pieņemums, ar kuru pierādīšanas pienākums tiek pārlikts uz aizdomās turēto vai apsūdzēto personu, ir pietiekami svarīgs, lai attaisnotu atkāpšanos no minētā principa, un nav atspēkojams.

Lai atspēkotu šādu pieņēmumu, pietiek, ka aizstāvība sniedz pietiekamus pierādījumus, lai radītu pamatotas šaubas par aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vainu.

Grozījums

svītrots

Or. fr

Pamatojums

Kriminālprocesā nav pieņemama pierādīšanas pienākuma pārlikšana no apsūdzības uz aizstāvību. Ir jā saglabā princips, saskaņā ar kuru pierādīšanas pienākums gulstas uz apsūdzības pusi.

Grozījums Nr. 33

Direktīvas priekšlikums 5. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

3. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turēto vai apsūdzēto personu attaisno, ja *tiesa*, kura skata lietu, *izvērtē tās vainu un pastāv pamatotas šaubas par minētās personas vainu.*

Grozījums

3. Dalībvalstis nodrošina, *ka kriminālprocesā šaubas tulko par labu aizdomās turētājam vai apsūdzētajam personai un ka* aizdomās turēto vai apsūdzēto personu attaisno, ja *tiesai*, kura skata lietu *pēc būtības, izvērtējot šīs personas vainu, par to rodas šaubas.*

Or. fr

Pamatojums

Ja joprojām pastāv šaubas par aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vainu, tās ir jātulko par labu šai personai, kas nozīmē, ka šī persona ir jāattaisno, jo pastāv šaubas, kā to paredz juridiskais princips „In dubio pro reo”.

Citiem vārdiem runājot, ir jāsvīturo termins „pamatotas šaubas”.

Grozījums Nr. 34

Direktīvas priekšlikums 6. pants – 2.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

2.a Tiesību neliecināt pret sevi un nesadarboties izmantošanu nekad neuzskata par faktu apstiprinājumu.

Or. fr

Pamatojums

Ir noteikti stingri jānorāda uz to, ka tiesību neliecināt pret sevi un nesadarboties izmantošanu un tiesību klusēt izmantošanu nekad nedrīkst uzskatīt par faktu apstiprinājumu.

Grozījums Nr. 35

Direktīvas priekšlikums 6. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

3. Tiesības neliecināt pret sevi vai tiesības nesadarboties nedrīkst izmantot pret aizdomās turēto vai apsūdzēto personu kriminālprocesa vēlākā stadijā, **un šo tiesību izmantošanu neuzskata par faktu apstiprinājumu.**

Grozījums

3. Tiesības neliecināt pret sevi vai tiesības nesadarboties nedrīkst izmantot pret aizdomās turēto vai apsūdzēto personu kriminālprocesa vēlākā stadijā.

Dalībvalstis tomēr var ņemt vērā aizdomās turētās vai apsūdzētās personas gatavību sadarboties, lemjot par konkrētām piemērojamajām sankcijām.

Or. fr

Pamatojums

Frāzi „šo tiesību izmantošanu neuzskata par faktu apstiprinājumu” svītvoja, jo to ierakstīja jaunā 6. panta 2.a punktā (jauns).

Otrs teikums ir iekļauts, lai ņemtu vērā gadījumus, kuros kāda aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ar kriminālprocesa virzītājiem sadarbojas. Līdz ar to tiesa var šo apstākli ņemt vērā, lemjot par minētajai personai piemērojamām sankcijām.

Grozījums Nr. 36

Direktīvas priekšlikums 6. pants – 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

4. Jebkādi pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot šā panta noteikumus, netiek pieņemti, izņemot gadījumus, kad šādu pierādījumu izmantošana neietekmētu vispārējo procesa taisnīgumu.

Grozījums

svītrots

Or. fr

Pamatojums

Ce paragraphe a été supprimé car intégré dans l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Grozījums Nr. 37

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 2.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

2.a Tiesību klusēt izmantošanu nekad neuzskata par faktu apstiprinājumu.

Or. fr

Pamatojums

Ir noteikti stingri jānorāda uz to, ka tiesību neliecināt pret sevi un nesadarboties izmantošanu un tiesību klusēt izmantošanu nekad nedrīkst uzskatīt par faktu apstiprinājumu.

Grozījums Nr. 38

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

3. Tiesības klusēt nedrīkst izmantot pret aizdomās turēto vai apsūdzēto personu kriminālprocesa vēlākā stadijā, un šo tiesību izmantošanu neuzskata par faktu apstiprinājumu.

3. Tiesības klusēt nedrīkst izmantot pret aizdomās turēto vai apsūdzēto personu kriminālprocesa vēlākā stadijā.

Or. fr

Pamatojums

Frāzi „šo tiesību izmantošanu neuzskata par faktu apstiprinājumu” svītvoja, jo to ierakstīja jaunā 7. panta 2.a punktā (jauns).

Grozījums Nr. 39

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

4. Jebkādi pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot šā panta noteikumus, netiek pieņemti, izņemot gadījumus, kad šādu pierādījumu izmantošana neietekmētu vispārējo procesa taisnīgumu.

svītrots

Or. fr

Pamatojums

Ce paragraphe a été supprimé car intégré dans l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Grozījums Nr. 40

Direktīvas priekšlikums

8. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

2. Dalībvalstis var paredzēt iespēju, saskaņā ar kuru tiesa, kura skata lietu, var lemt par vainu, aizdomās turētajai vai apsūdzētajai personai neesot klāt, ar

2. Dalībvalstis var paredzēt iespēju, saskaņā ar kuru tiesa, kura skata lietu, var lemt par vainu, aizdomās turētajai vai apsūdzētajai personai neesot klāt, ar

nosacījumu, ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona:

a) *vai nu* savlaicīgi:

i) saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, *vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu;*

un

ii) tika informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski, ja viņa neieradīsies tiesā,

vai arī

b) zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi attiecīgās personas vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā.

nosacījumu, ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona:

a) savlaicīgi:

i) saņēma pavēsti un tādējādi tika *precīzi un* nepārprotami informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu

un

ii) tika informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski, ja viņa neieradīsies tiesā

un

b) zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi attiecīgās personas vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā.

Or. fr

Pamatojums

Kriminālprocess tiesā, kurā klātienē nepiedalās apsūdzētā persona, pēc savas būtības ir uzskatāms par apsūdzētās personas procesuālo tiesību pārkāpumu. ECTT judikatūrā ir precīzi noteikts, ka attiecīgās personas fiziska klātbūtne tiesas procesā ir viena pamattiesībām, kuru aizstāv ar ECTK 6. paragrāfa 1. punktu un 6. paragrāfa 3. punktu. Līdz ar to ir stingri jāierobežo gadījumi, kuros var pieņemt aizmugurisku spriedumu.

Grozījums Nr. 41

Direktīvas priekšlikums

8. pants – 2.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

2.a Dalībvalstis var paredzēt iespēju tiesai lemt par klāt neesošas aizdomās turētās

vai apsūdzētās personas vainu tikai tad, ja par šajā tiesas procesā izskatāmo noziedzīgo nodarījumu pienākas naudas sods, un šādu iespēju nedrīkst paredzēt, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu pienākas brīvības atņemšana.

Or. fr

Pamatojums

Kriminālprocess tiesā, kurā klātienē nepiedalās apsūdzētā persona, pēc savas būtības ir uzskatāms par apsūdzētās personas procesuālo tiesību pārkāpumu. ECTT judikatūrā (2006. gada 1. marta spriedums lietā Sejdivic pret Itāliju; 2005. gada 24. marta spriedums Stoichkov pret Bulgāriju) ir precīzi noteikts, ka attiecīgās personas fiziska klātbūtne tiesas procesā ir viena pamattiesībām, kuru aizstāv ar ECTK 6. paragrāfa 1. punktu un 6. paragrāfa 3. punktu. Līdz ar to ir stingri jāierobežo gadījumi, kuros var pieņemt aizmugurisku spriedumu.

Grozījums Nr. 42

Direktīvas priekšlikums

9.a pants (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

9.a pants

Neaizsargātās personas

Dalībvalstis nodrošina, ka, piemērojot šo direktīvu, ņem vērā neaizsargāto personu īpašās vajadzības, ja tās kļūst par aizdomās turētām vai apsūdzētām personām.

Or. fr

Pamatojums

Šī norma, kuras iekļaušanas mērķis ir, piemērojot šo direktīvu, aizstāvēt neaizsargātās personas, ir nepieciešama. Turklāt tā ir iekļauta vairākās citās ceļveža direktīvās par procesuālajām tiesībām.

Grozījums Nr. 43

Direktīvas priekšlikums

10. pants – 2.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

**2.a Nav pieņemams neviens pierādījums,
kas iegūts, pārkāpjot 6. un 7. pantu.**

Or. fr

Pamatojums

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux articles 6§4 et 7§4. Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Grozījums Nr. 44

Direktīvas priekšlikums

11.a pants (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

11.a pants

Ziņojums

**Komisija Parlamentam un Padomei ne
vēlāk kā .. [2 gadi pēc transponēšanas
termiņa beigām] iesniedz ziņojumu, kurā
ir konstatēts to pasākumu apjoms, kas
dalībvalstīm bija jāveic, lai ievērotu šo
direktīvu.**

Or. fr

Pamatojums

Šis Eiropas Komisijas priekšlikums iesniegt ziņojumu ir paredzēts citās ceļveža direktīvās par procesuālajām tiesībām.

PASKAIDROJUMS

Referente apsveic Komisiju par to, ka tā ir iesniegusi „Galīgo kopumu — procesuālās tiesības”, kurš sastāv no trim direktīvas priekšlikumiem, kas ir izstrādāti pēc tam, kad pieņēma trīs pirmos Eiropas Savienības ceļveža instrumentus par procesuālo tiesību stiprināšanu¹. Pateicoties šīm trim direktīvām, varēs pabeigt Eiropas juridisko arsenālu, kas reglamentē aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesību aizstāvību kriminālprocesā visā Eiropas Savienībā — tas ir pietiekami liels galveno instrumentu skaits, lai nodrošinātu taisnīgu tiesu visā Eiropas Savienībā un Eiropas līgumos, Eiropas Pamattiesību hartā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā (ECTK) paredzēto tiesību uz aizstāvību pilnīgu ievērošanu.

Referente tādējādi atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu direktīvai „par to, lai nostiprinātu nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētus aspektus kriminālprocesā”. Nevainīguma prezumpcija ir viena no pamattiesībām un ir uzskatāma par būtisku principu, ar ko kriminālprocesā novērš jebkādu pārkāpumu, un par principu, uz kura saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. pantu, kā arī Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju balstās tiesību uz taisnīgu tiesu aizsardzība. Šis direktīvas priekšlikums ir vēl jo svarīgāks tāpēc, ka pašlaik daudzās Eiropas savienības dalībvalstīs tiek konstatēts aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesību apjoma samazinājums, kā arī nevainīguma prezumpcijas principa nozīmības zudums.

Tomēr referente uzskata, ka Komisijas pieeja ir pārāk minimāla un ka šis sākotnējais priekšlikums nav pietiekami tālejošs, jo var valstu normas saskaņot, pamatojoties uz „zemāku kopsaucēju”. Turklāt jāteic, ka atsevišķas sākotnējā priekšlikuma normas ir šaubīgas un pat nepieņemamas, piemēram, 17. apsvēruma, kurā ir minēta iespēja publiskajām iestādēm izmantot piespiedu līdzekļus. Referente līdz ar to ierosina sākotnējā priekšlikumā izdarīt vairākus grozījumus — visu šo grozījumu vispārējais mērķis ir Eiropā aizdomās turētām un apsūdzētām personām nodrošināt lielāku aizsardzību.

Izdarot pirmo grozījumu, tiek vispirms uzsvērta nepieciešamība pastiprināti atsaukties uz Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, ES Pamattiesību hartu, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju.

Otrās grozījumu virknes mērķis ir precizēt direktīvas piemērošanas jomu: tās piemērošanas subjektus (šī direktīva ir jāpiemēro attiecībā uz juridiskām personām, jo pret juridiskām personām ierosināts kriminālprocess būtu jāsteno ar tādu pašu taisnīguma pakāpi, kāda ir paredzēta attiecībā uz fiziskām personām, kā arī būtu jāpiemēro attiecībā uz liecinieku statusā uzaicinātām vai pratinātām personām, kuras kļūst vai var kļūt par aizdomās turētām personām

¹ Padomes 2009. gada 30. novembra Rezolūcija par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā (2009/C 295/01).

nopratināšanas gaitā), tās intertemporālo piemērošanu (šī direktīva jāpiemēro, sākot ar brīdi, kad attiecīgā persona tiek turēta aizdomās vai tiek apsūdzēta, kas var notikt jebkurā kriminālprocesa posmā, līdz attiecīgā kriminālprocesa galīgajam noslēgumam) un tās materiāltiesisko jomu (šī direktīva jāpiemēro gadījumos, kad lieta attiecas uz krimināltiesību jomu, ko ir definējusi ECTT).

Papildus tam direktīvas priekšlikuma 4. pants ir uzskatāms par galveno normu, pamatojoties uz kuru aizdomās turētās vai apsūdzētās personas tiek aizsargātas pret priekšlaicīgu pasludināšanu par vainīgu. Tomēr no šā panta minimālās redakcija nevar pietiekami labi secināt par šīs aizsardzības piemērošanu. Referente ierosināja grozījumus, lai precizētu šā panta saturu nu personas un iestādes, kurām ir jāievēro šis aizliegums kaut ko publiski inkriminēt pirms notiesājoša sprieduma. Papildus tam jāteic, ka prese un plašsaziņas līdzekļi nevainīguma prezumpciju pārkāpj regulāri. Ir jāpanāk, lai dalībvalstis pieņemtu atbilstošu regulējumu, ar kuru šos pārkāpumus novērš.

Princips, saskaņā ar kuru pierādīšanas pienākums gulstas uz apsūdzības pusi un jebkādas iespējamās šaubas par personas vainu ir jātulko par labu šai personai, jo 5. pantā nostiprinātais princips *in dubio pro reo* ir ļoti svarīgs, lai nodrošinātu tiesību uz taisnīgu tiesu ievērošanu. Referente tādējādi uzskata, ka tādējādi īstena principa par pierādīšanas pienākuma pārliekšanu no apsūdzības puses uz aizstāvības pusi iekļaušana 5. panta 2. punktā — normatīvā akta reglamentējošajā daļā — ir bīstama.

Direktīvas priekšlikuma 6. un 7. pantā noteiktās tiesības klusēt, tiesības neliecināt pret sevi un nesadarboties arī ir daži no nevainīguma prezumpcijas galvenajiem aspektiem. Te būtu jāprecizē, ka tiesības klusēt nenozīmē, ka atteikšanās runāt nav sodāma — tas jēga slēpjas apstākļi, ka tiesnesis, kas vada tiesas sēdi, spriedumā par attiecīgās personas vainu nedrīkst izmantot secinājumus, kas izdarīti, pamatojoties uz personas klusēšanu. Referente atzinīgi vērtē 6. paragrāfa 4. punktu un 7. paragrāfa 4. punktu, kuros ir noteikta tādu pierādījumu nepieņemamība, kas iegūti, pārkāpjot šos pantus. Šis princips ir jā saglabā un jāpastiprina. Nav pieņemams neviens pierādījums, kas iegūts, pārkāpjot šīs direktīvas 6. pantā noteiktās tiesības neliecināt pret sevi un nesadarboties vai 7. pantā noteiktās tiesības klusēt. Tas ir skaidrojams ar to, ka, ja kriminālprocesā tiek izmantoti paziņojumi vai pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot minētās tiesības, viss process kopumā automātiski ir uzskatāms par nelikumīgu.

Visbeidzot, tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā ir viens no nevainīguma prezumpcijas pamatelementiem, ņemot vērā, ka pašlaik šī prezumpcija ir aizsargāta tikai Eiropas normatīvajos aktos attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderi un pamatlēmumu par krimināltiesas aizmuguriski pieņemtu nolēmumu izpildes atzīšanu. Direktīvas priekšlikumā ir piedāvāta iespēja uzlabot šajā tiesību aktā paredzēto aizsardzību un nodrošināt to, lai šī aizsardzība attiektos uz visām kriminālprocesā iesaistītām apsūdzētajām un aizdomās turētajām personām. Pēc iespējas būtu jāierobežo direktīvas 8. panta 2. punkta tvērums attiecībā uz gadījumiem, kuros ir atļauta aizmugurisks tiesas process.